

Τρεις σχολές σκέψεις εντός της τουρκοκυπριακής κοινότητας αναφορικά με την προοπτική επανάρξης των συνομιλιών

Κείμενο Ανάλυσης

Μάρτιος 2024

Αρ.16

Copyright © 2023 | All Rights Reserved

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διεύθυνση: Ανδρέα Ζάκου, Γρ.301, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος.

Τηλέφωνο: +357 22 664470 ■ Email: info@ispd.org.cy ■ www.ispd.org.cy

Το Ινστιτούτο προάγει τον ελεύθερο και ανοιχτό δημόσιο διάλογο που εδράζεται στον ορθολογισμό και στην επιστημονική τεκμηρίωση. Οι απόψεις που εκφράζονται σε δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου εκφράζουν αποκλειστικά τον/την συγγραφέα ή τους συγγραφείς και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ινστιτούτου.

Ανώτερος Αναλυτής
(Senior Analyst)

Περί του συγγραφέα

Ο Νικόλαος Στέλγιας γεννήθηκε το 1982 στην Κωνσταντινούπολη. Από το 2000 μέχρι και το 2011 ο Στέλγιας σπούδασε στην Αθήνα. Το 2011 ολοκλήρωσε το διδακτορικό του με θέμα τα τουρκικά πολιτικά κόμματα κατά την περίοδο 1918- 1938. Από το τέλος της διατριβής του μέχρι σήμερα, ο Δρ. Στέλγιας εστίασε στην σύγχρονη Τουρκία, στο Κουρδικό και στο Κυπριακό Ζήτημα. Βιβλία και μελέτες του Δρ. Στέλγια έχουν εκδοθεί στην Τουρκία, στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Το 2020 κυκλοφόρησε η νέα μελέτη του Δρ. Στέλγια με τίτλο «The Ailing Turkish Democracy» από τις εκδόσεις Cambridge Scholars Publishing. Ο Δρ. Στέλγιας εκτός από την επιστημονική του ιδιότητα, ασχολείται και με την δημοσιογραφία.

Τρεις σχολές σκέψης εντός της τουρκοκυπριακής κοινότητας αναφορικά με την προοπτική επανέναρξης των συνομιλιών

Λίγες βδομάδες μετά την έναρξη των διερευνητικών επαφών της Προσωπικής Απεσταλμένης του ΟΗΕ, Μαρία Άνγκελα Ολγκίν Κουεγιάρ, για το Κυπριακό, τρεις σχολές σκέψης φαίνεται να διαμορφώνονται εντός της τουρκοκυπριακής κοινότητας σχετικά με το ενδεχόμενο επανέναρξης των συνομιλιών. Το κοινό μέτωπο τουρκοκυπριακής Δεξιάς (τ/κ) και Τουρκίας επιμένει στην αναγνώριση της αρχής της πολιτικής ισότητας ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επανέναρξη οποιασδήποτε προσπάθειας επίλυσης του Κυπριακού Προβλήματος. Η τουρκοκυπριακή Αριστερά, πιστή στη παραδοσιακή γραμμή της στο Κυπριακό, επιμένει στη σημασία της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας (ΔΔΟ) και ζητά τον καθορισμό χρονοδιαγράμματος για το νέο γύρο των συνομιλιών. Την ίδια ώρα, μια ακόμη σχολή σκέψης για την επίλυση του Κυπριακού αναδύεται στα κατεχόμενα. Ο ηγέτης του Κόμματος του Λαού (ΚΛ) και οι οπαδοί του τονίζουν ότι οι πλευρές πρέπει να παραμερίσουν προς το παρόν τις συζητήσεις για το μοντέλο λύσης και να εστιάσουν σε εκείνα πεδία όπου υπάρχουν περιθώρια συνεργασίας μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

Στο κοινό μέτωπο τ/κ Δεξιάς-Άγκυρας τα δεδομένα δεν έχουν αλλάξει από την περίοδο της ανάδειξης του Ερσίν Τατάρ στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Το συγκεκριμένο μέτωπο επιμένει στην επίλυση του Κυπριακού στη βάση της κυριαρχικής ισότητας των δυο «ισότιμων» κρατών της Κύπρου. Επίσης, επιμένει στη διαιώνιση του συστήματος των εγγυήσεων. Χαρακτηριστική είναι η τοποθέτηση του Τ/κ ηγέτη μετά από τη συνάντηση που είχε με την Προσωπική Απεσταλμένη του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, για το Κυπριακό, στις 12 Μαρτίου 2024:

«Εξήγησα ότι δεν θα ξανακαθίσουμε στο ίδιο τραπέζι διαπραγματεύσεων χωρίς να λάβουμε τίποτα, ότι η διαδικασία διαπραγμάτευσης σε ομοσπονδιακό επίπεδο ήταν πάντα μάταιη, ότι έχει καταντήσει να είναι

αποκομμένη από την πραγματικότητα, και ότι μπορούμε να βρούμε μια κοινή βάση διαπραγμάτευσης με τα βήματα που πρέπει να γίνουν υπό τους όρους της κυρίαρχης ισότητας και του ίσου διεθνούς καθεστώτος. Αν υπάρξει νέα διαδικασία διαπραγμάτευσης, πρέπει να γίνουν βήματα προς την ικανοποίηση των απαιτήσεών μας στο σημείο της κυρίαρχης ισότητας και του ίσου διεθνούς καθεστώτος - κυρίως ως προς τις πρόνοιες της συμφωνίας του 1960. Φυσικά, όπως ανέκαθεν επισήμανα, εάν υπάρξει συμφωνία, το τουρκικό κράτος στο Βορρά θα είναι μέρος αυτής της συμφωνίας».¹

η διαδικασία διαπραγμάτευσης σε ομοσπονδιακό επίπεδο ήταν πάντα μάταιη, ότι έχει καταστήσει να είναι αποκομμένη από την πραγματικότητα

● Αν υπάρξει νέα διαδικασία διαπραγμάτευσης, πρέπει να γίνουν βήματα προς την ικανοποίηση των απαιτήσεών μας στο σημείο της κυρίαρχης ισότητας και του ίσου διεθνούς καθεστώτος

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε και η νέα δήλωση του «υπουργού εξωτερικών», Ταχσίν Ερτουγρούλογλου, ο οποίος αναφέρθηκε στην κυριαρχική ισότητα απαντώντας στην κριτική της τ/κ αντιπολίτευσης ότι ο ΟΗΕ δεν κατανοεί το περιεχόμενο της λύσης των δύο κρατών:

«Η βάση της πολιτικής που υπερασπιζόμαστε είναι η κυρίαρχη ισότητα και το ισότιμο διεθνές καθεστώς. Εάν οι δύο πλευρές καθίσουν στο τραπέζι, αυτό σημαίνει ότι θα καθίσουν ως δύο κράτη. Θα ήθελα να τονίσω ότι η κυρίαρχη ισότητα δεν έχει νόημα χωρίς ίσο διεθνές καθεστώς. Έχω επανειλημμένα δηλώσει ότι στο επίκεντρο του Κυπριακού προβλήματος βρίσκεται η αναγνώριση της ελληνοκυπριακής πλευράς ως Κυπριακή

¹ “Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri’nin Kıbrıs Kişisel Temsilcisi Maria Angela Holguin Cuellar’i Cumhurbaşkanlığı’nda Kabul Etti,” Cumhurbaşkanlığı, accessed March 19, 2024, <https://www.kktcb.org/tr/cumhurbaskani-ersin-tatar-birlesmis-milletler-genel-sekreterinin-kibris-kisisel-temsilcisi-12105>.

Δημοκρατία. 60 χρόνια διαπραγματεύσεων με τις παραμέτρους του ΟΗΕ έχουν αποτύχει. Σύμφωνα με εμάς, δεν υπάρχει πλέον η επιλογή της ομοσπονδιακής εταιρικής σχέσης. Αυτό το κεφάλαιο έχει πλέον κλείσει. Όσο η ελληνοκυπριακή πλευρά θεωρείται "κράτος" και η τουρκική "κοινότητα", δεν θα υπάρξει δυνατότητα λύσης».²

Το τουρκοκυπριακό μέτωπο της διζωνικής, δικοινοτικής λύσης, του οποίου η μεγαλύτερη πολιτική δύναμη είναι το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ), όχι μόνο δεν συμφωνεί με την άποψη ότι το κεφάλαιο της ΔΔΟ έχει κλείσει, αλλά επιμένει στην άμεση επανέναρξη των συνομιλιών με βάση ένα προσυμφωνημένο χρονοδιάγραμμα. Σύμφωνα με σχετική γραπτή ανακοίνωση του ΡΤΚ, ο ηγέτης του κινήματος, Τουφάν Έρχιουρμαν, στη συνάντησή του με Κουεγιάρ, στις 12 Μαρτίου 2024, ανέφερε τα εξής:

το μόνο ρεαλιστικό μοντέλο λύσης στην Κύπρο είναι η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία που θα βασίζεται στην πολιτική ισότητα, όπως αυτή κατοχυρώνεται σε όλα τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ

«Μιλώντας στη συνάντηση, ο Έρχιουρμαν υπογράμμισε ότι ο κ. Τατάρ δεν έχει ακόμη αποσαφηνίσει τα αιτήματά του για "κυρίαρχη ισότητα" και "ισότιμο διεθνές καθεστώς". Ο Έρχιουρμαν τόνισε για μια ακόμη φορά ότι το μόνο ρεαλιστικό μοντέλο λύσης στην Κύπρο είναι η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία που θα βασίζεται στην πολιτική ισότητα, όπως αυτή κατοχυρώνεται σε όλα τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Ο Έρχιουρμαν δήλωσε ότι ο τρόπος για να μοιραστεί ισότιμα η κυριαρχία σε μια τέτοια ομοσπονδία είναι οι δύο ισότιμες συνιστώσες να μπορούν να ασκούν κυρίαρχα

τις εξουσίες που τους ανήκουν και σε ομοσπονδιακό επίπεδο οι εξουσίες να ασκούνται με βάση την αρχή της πολιτικής ισότητας. Ο πρόεδρος του ΡΤΚ, τόνισε ότι για να επιτευχθεί ο στόχος, είναι απαραίτητο να τηρηθούν όλες οι

² "Erhürman eleştirdi, Ertuğruloğlu 'eşit uluslararası statü' vurgusu yaptı," Star Kıbrıs, accessed March 19, 2024, <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=327298>.

συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί από το Κραν Μοντάνα. Επεσήμανε τη σημασία της εφαρμογής μιας μεθόδου διαπραγμάτευσης που θα είναι προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα και θα έχει ως βάση ένα χρονοδιάγραμμα».³

Ο πρόεδρος του ΡΤΚ, τόνισε ότι για να επιτευχθεί ο στόχος, είναι απαραίτητο να τηρηθούν όλες οι συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί από το Κραν Μοντάνα.

Το ΡΤΚ επιμένει ότι το χρονοδιάγραμμα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για το νέο κύκλο διαπραγματεύσεων έτσι ώστε καμία από τις εμπλεκόμενες πλευρές να μην έχει τη δυνατότητα να διαιωνίσει επ' αόριστο τη συζήτηση για την τελική λύση. Επιπλέον, επισημαίνει ότι η ΔΔΟ είναι αναγκαία τόσο για την κατοχύρωση των ζωτικών συμφερόντων των Τ/κ όσο και για την εμπλοκή της τ/κ πλευράς και της Τουρκίας στο νέο ενεργειακό πεδίο της Ανατολικής Μεσογείου.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του υψηλόβαθμου στελέχους του κόμματος, Φικρί Τορός, για το θέμα, λίγους μήνες πριν τη νέα εμπλοκή του ΟΗΕ στο Κυπριακό. «Στα πλαίσια των αρχών της ισότητας και της αναλογικότητας, είναι επιτακτική ανάγκη η Τουρκία, η οποία είναι ο μεγαλύτερος παράγοντας στην περιοχή, και οι Τουρκοκύπριοι, των οποίων τα συνταγματικά δικαιώματα θα διασφαλιστούν στο πλαίσιο μιας ομοσπονδιακής Κύπρου που θα βασίζεται στην πολιτική ισότητα, να πάρουν τη θέση τους στην εξίσωση της συνεργασίας για την ενέργεια και το φυσικό αέριο στην Ανατολική Μεσόγειο», σημείωσε στις 31 Αυγούστου 2023, ο Τορός, στα πλαίσια μιας σχετικής δημόσιας, γραπτής παρέμβασης του.⁴ Αξίζει

³ "Hedefimiz, tek başına müzakereleri başlatmak değil, bizleri çözüme ulaştıracak bir müzakere sürecinin kurgulanmasıdır – Cumhuriyetçi Türk Partisi," Cumhuriyetçi Türk Partisi, accessed March 19, 2024, <https://cumhuriyetciturkpartisi.org/hedefimiz-tek-basina-muzakereleri-baslatmak-degil-bizleri-cozume-ulastiracak-bir-muzakere-surecinin-kurgulanmasidir/>.

⁴ "Toros: 'Tüm taraflar, Kıbrıs sorununun çözümüne dair kararlılık ortaya koymalı,'" YENİDÜZEN, August 31, 2023, <https://www.yeniduzen.com/toros-tum-taraflar-kibris-sorununun-cozumune-dair-kararlilik-ortaya-koymali-166015h.htm>.

να σημειωθεί ότι τη θέση του ΡΤΚ ως προς την υποστήριξη της ΔΔΟ, συμμερίζονται σε γενικές γραμμές και οι υπόλοιπες συνιστώσες της τ/κ Αριστεράς.

Στην τουρκοκυπριακή κοινότητα εκτός από το στρατόπεδο της λύσης των δύο κρατών και αυτό της ΔΔΟ, διαμορφώνεται όμως μια ακόμη σχολή σκέψης για το Κυπριακό. Πρόκειται για το μέτωπο, του οποίου ηγείται ο αρχηγός του ΚΛ και τέως διαπραγματευτής, Κουντρέτ Όζερσαϊ. Ο Όζερσαϊ, ο οποίος την προηγούμενη περίοδο υπήρξε συνεργάτης των δεξιών ηγεσιών, διαφοροποίησε τη θέση του στο Κυπριακό από τα μέσα της δεκαετίας του 2010. Σε αντίθεση με την τ/κ Δεξιά που επιμένει στην αναγνώριση του ξεχωριστού τουρκικού «κράτους» της Κύπρου, ο Όζερσαϊ εισηγείται ότι η αναγνώριση δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη συνεργασία των δύο κοινοτήτων σε διάφορα πεδία. Αυτή τη θέση πρόβαλε και κατά τη τελευταία συνάντησή του με την Προσωπική Απεσταλμένη του ΓΓ του ΟΗΕ:

Όζερσαϊ εισηγείται ότι η αναγνώριση δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη συνεργασία των δύο κοινοτήτων σε διάφορα πεδία

«Είναι προφανές ότι το Κυπριακό δεν αποτελεί μόνο ένα πρόβλημα μεταξύ των δύο κοινοτήτων στο νησί, αλλά είναι επίσης ένα διεθνές πρόβλημα που επηρεάζει πολλές χώρες. Είναι σημαντικό να μην χάνεται χρόνος επιδιώκοντας μια κοινή βάση, πάνω στην οποία οι πλευρές μπορούν να διαπραγματευτούν μια συνολική λύση. Είναι απαραίτητο να εργαστούμε πάνω σε μηχανισμούς συνεργασίας από τους οποίους οι πλευρές μπορούν να αποκομίσουν οφέλη. Το ρεαλιστικό μοντέλο συνεργασίας που προωθείται από ΚΛ για το Κυπριακό είναι η διέξοδος από το αδιέξοδο στο οποίο βρισκόμαστε σήμερα. Το ΚΛ υποστηρίζει την προσπάθεια εύρεσης λογικών λύσεων στα προβλήματα με βάση την λογική προσέγγιση, παραμένοντας σε συνεχή διαβούλευση με τα Ηνωμένα Έθνη».⁵

⁵ “Özersay Holguin’le görüşmesine ilişkin yazılı açıklama yaptı,” Bayrak Radyo Televizyon Kurumu, accessed March 19, 2024, <https://brtk.net/ozersay-holguinle-gorusmesine-iliskin-yazili-aciklama-yapti/>.

Είναι απαραίτητο να εργαστούμε πάνω σε μηχανισμούς συνεργασίας από τους οποίους οι πλευρές μπορούν να αποκομίσουν οφέλη

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Όζερσαϊ συσχετίζει την παραπάνω εισήγηση με το ζήτημα των υδρογονανθράκων. Σε προηγούμενη δήλωση του, ο ίδιος ξεκαθάρισε τη θέση του αναφέροντας πως:

«Είναι αναπόφευκτο όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη εντός και γύρω από το νησί της Κύπρου, καθώς και στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, να συνεργαστούν για το θέμα του φυσικού αερίου το συντομότερο δυνατόν. Για την ειρήνη και τη σταθερότητα στην περιοχή, όλα τα εμπλεκόμενα μέρη οφείλουν να έρθουν σε επαφή, χωρίς να περιμένουν την επίλυση του Κυπριακού και χωρίς να αναβάλλουν την αντιμετώπιση του προβλήματος. Όπως έχουμε τονίσει τα τελευταία δύο χρόνια, η λύση βρίσκεται στη συνεργασία πριν από τη λύση».⁶

Δημοσιεύματα του τ/κ Τύπου των τελευταίων εβδομάδων, τα οποία εστιάζουν στις προαναφερόμενες θέσεις των Τ/κ πολιτικών, αναφέρουν ότι παρασκηνιακά, σε διπλωματικό επίπεδο, στις αρχές του 2024 βρισκόταν σε εξέλιξη μια ενδιαφέρουσα συζήτηση, με στόχο να υπάρξει μια γεφύρωση αυτών των προσεγγίσεων. Σύμφωνα με Τ/κ αρθρογράφους, ο ΟΗΕ, οι διεθνείς παράγοντες και οι εμπλεκόμενες πλευρές μελετούν και συζητούν διάφορες φόρμουλες, οι οποίες επιχειρούν να συμφιλιώσουν-συνδέσουν τις παραπάνω τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις για το Κυπριακό. Σύμφωνα με την «Κίμπρις Ποστασί», παρασκηνιακά έχει τεθεί επί τάπητος το «σκοτσέζικο μοντέλο», με βάση το οποίο το βόρειο «κράτος» των Τ/κ θα μπορούσε να λάβει μέρος σε ένα νέο συνεταιρισμό διατηρώντας ενισχυμένες εξουσίες σε

⁶ “Özersay: ‘Bu çözümler, çözümlerden önce iş birliği ile mümkün,’” Halkın Partisi, May 23, 2020, <https://www.halkinpartisi.biz/ozersay-bu-cozum-cozumden-once-isbirligi-ile-mumkun.html>.

διάφορα πεδία.⁷ Για το ίδιο θέμα, ο Ουλάς Μπαρίς, ο οποίος είναι γνωστός υποστηρικτής της ΔΔΟ, σημειώνει τα εξής:

 παρασκηνακά έχει τεθεί επί τάπητος το «σκοτσέζικο μοντέλο», με βάση το οποίο το βόρειο «κράτος» των Τ/κ θα μπορούσε να λάβει μέρος σε ένα νέο συνεταιρισμό διατηρώντας ενισχυμένες εξουσίες σε διάφορα πεδία

«Το κοινοβούλιο της Σκωτίας έχει νομοθετικές αρμοδιότητες σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η τοπική αυτοδιοίκηση, οι κοινωνικές υπηρεσίες, η φορολογία και η οικονομική ανάπτυξη. Από την άλλη πλευρά, θέματα όπως η άμυνα, τα οικονομικά και η ασφάλεια αφορούν τη κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Ξέρετε με τι ακριβώς μοιάζει αυτό το μοντέλο; Με ένα είδος ομοσπονδιακής δομής. Και αυτό διότι στο αποκεντρωμένο ομοσπονδιακό σύστημα, το οποίο συζητάμε τα τελευταία χρόνια, το συνιστών κράτος ή το κρατίδιο, όπως κι αν το αποκαλείτε, θα έχει τις δικές του εξουσίες. Σε αυτές περιλαμβάνονται η υγεία και η γεωργία. Δεδομένου ότι το μοντέλο που θα δημιουργηθεί θα περιλαμβάνει φυσικά μια κεντρική ομοσπονδιακή δομή, θα προκύψουν θέματα όπως η εξωτερική εκπροσώπηση, η άμυνα και η ασφάλεια των συνόρων. Σε περίπτωση που το μοντέλο της Σκωτίας εφαρμοστεί για την επίλυση του Κυπριακού, αυτό θα σήμαινε την αντικατάσταση της ονομασίας της Σκωτίας με αυτή της ΤΔΒΚ. Νομίζω ότι αυτό που παρουσιάζεται ως κυριαρχική ισότητα, στην πραγματικότητα, θα σήμαινε ένα είδος αυτονομίας. Δηλαδή, (σε αυτή την περίπτωση θα προέκυπτε) η αυτόνομη διοίκηση της ΤΔΒΚ υπό την Κυπριακή Δημοκρατία».⁸

⁷ Gökhan Altiner, “Perde gerisinde ne dönüyor ?,” KIBRIS POSTASI, accessed March 19, 2024, https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS_POSTASI_GAZETESI/j160/a41116-perde-gerisinde-ne-donuyor.

⁸ Ulaş Barış, “Kıbrıs sorununa ‘İskoç modeli’ mi?,” KIBRIS POSTASI, accessed March 19, 2024, https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS_POSTASI_GAZETESI/j227/a41123-kibris-sorununa-iskoc-modeli-mi.

Ανακεφαλαιώνοντας, εντός της τουρκοκυπριακής κοινότητας διαμορφώνονται διαφορετικές σχολές σκέψης σε σχέση με τη λύση του Κυπριακού, και κατ' επέκταση σε σχέση με τη διαδικασία επανέναρξης των διαπραγματεύσεων που τυγχάνει αυτή την περίοδο διερεύνησης, μετά τον διορισμό Προσωπικής Απεσταλμένης για το Κυπριακό από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ. Αυτό είναι σημαντικό να επισημαίνεται, καθώς η προβολή που δίνεται κατά κανόνα στις θέσεις που εκφράζει ο ηγέτης της τ/κ κοινότητας Ερσίν Τατάρ, οδηγεί σε παραγνώριση, πολλές φορές, των πολιτικών και κοινωνικών δυναμικών που αναπτύσσονται εντός της τ/κ κοινότητας.

Βιβλιογραφία

[Altiner, Gökhan. “Perde gerisinde ne dönüyor ?” KIBRIS POSTASI. Accessed March 19, 2024. https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS-POSTASI-GAZETESI/j160/a41116-perde-gerisinde-ne-donuyor.](https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS-POSTASI-GAZETESI/j160/a41116-perde-gerisinde-ne-donuyor)

[Barış, Ulaş. “Kıbrıs sorununa ‘İskoç modeli’ mi?” KIBRIS POSTASI. Accessed March 19, 2024. https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS-POSTASI-GAZETESI/j227/a41123-kibris-sorununa-iskoc-modeli-mi.](https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS-POSTASI-GAZETESI/j227/a41123-kibris-sorununa-iskoc-modeli-mi)

[Bayrak Radyo Televizyon Kurumu. “Özersay Holguin’le görüşmesine ilişkin yazılı açıklama yaptı.” Accessed March 19, 2024. https://brtk.net/ozersay-holguinle-gorusmesine-iliskin-yazili-aciklama-yapti/.](https://brtk.net/ozersay-holguinle-gorusmesine-iliskin-yazili-aciklama-yapti/)

[Cumhurbaşkanlığı. “Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri’nin Kıbrıs Kişisel Temsilcisi Maria Angela Holguin Cuellar’ı Cumhurbaşkanlığı’nda Kabul Etti.” Accessed March 19, 2024. https://www.kktcb.org/tr/cumhurbaskani-ersin-tatar-birlesmis-milletler-genel-sekreterinin-kibris-kisisel-temsalcisi-12105.](https://www.kktcb.org/tr/cumhurbaskani-ersin-tatar-birlesmis-milletler-genel-sekreterinin-kibris-kisisel-temsalcisi-12105)

[Cumhuriyetçi Türk Partisi. “Hedefimiz, tek başına müzakereleri başlatmak değil, bizleri çözüme ulaştıracak bir müzakere sürecinin kurgulanmasıdır – Cumhuriyetçi Türk Partisi.” Accessed March 19, 2024. https://cumhuriyetciturkpartisi.org/hedefimiz-tek-basina-muzakereleri-baslatmak-degil-bizleri-cozume-ulastiracak-bir-muzakere-surecinin-kurgulanmasidir/.](https://cumhuriyetciturkpartisi.org/hedefimiz-tek-basina-muzakereleri-baslatmak-degil-bizleri-cozume-ulastiracak-bir-muzakere-surecinin-kurgulanmasidir/)

Halkın Partisi. “Özersay: ‘Bu çözüm, çözümden önce iş birliği ile mümkün,’” May 23, 2020. <https://www.halkinpartisi.biz/ozersay-bu-cozum-cozumden-once-isbirligi-ile-mumkun.html>.

Star Kıbrıs. “Erhürman eleştirdi, Ertuğrulođlu ‘eşit uluslararası statü’ vurgusu yaptı.” Accessed March 19, 2024. <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=327298>.

YENİDÜZEN. “Toros: ‘Tüm taraflar, Kıbrıs sorununun çözümüne dair kararlılık ortaya koymalı,’” August 31, 2023. <https://www.yeniduzen.com/toros-tum-taraflar-kibris-sorununun-cozumune-dair-kararlilik-ortaya-koymali-166015h.htm>.